

Krakowska młodzież na międzynarodowych warsztatach OWHC

2019-06-10

W dniach 27-31 maja 2019 r. w Bańskiej Szczawnicy (Słowacja) odbyły się międzynarodowe warsztaty dla młodzieży licealnej nt. światowego dziedzictwa kultury. Były one kontynuacją zapoczątkowanego w ubiegłym roku w Krakowie projektu edukacyjnego OWHC, który zorganizowała Kancelaria Prezydenta we współpracy z XVI LO w Krakowie, przy wsparciu finansowym Sekretariatu Regionalnego Miast Europy Środkowo-Wschodniej Organizacji Miast Światowego Dziedzictwa OWHC. W programie tegorocznej edycji udział wzięły cztery miasta: Bańska Szczawnica, Budapeszt, Kraków oraz Ryga, każde z nich reprezentowane przez 5 uczniów w wieku 16-18 lat.

Warsztaty edukacyjne w Bańskiej Szczawnicy poprzedził wcześniejszy okres przygotowań - uczestnicy projektu mieli m.in. sami zaprojektować logo tego wydarzenia oraz przygotować prezentację swojego miasta i jego dziedzictwa w formie autorskiego materiału filmowego. Logo zaprojektowane przez licealistki z Krakowa okazało się zwycięską propozycją i stało się symbolem tegorocznych warsztatów! Prezydent Krakowa pogratulował autorkom projektu Oliwii Król oraz Polinie Ishchenko wygranej oraz gronu pedagogicznemu XVI LO w Krakowie za zaangażowanie w realizację projektów poświęconych tematyce miast światowego dziedzictwa kultury.

Już w pierwszy dzień pobytu w Bańskiej Szczawnicy podczas spotkania zapoznawczego i tzw. „gier przełamujących lody”, uczniowie zostali podzieleni na 5 grup w taki sposób, aby w każdej z nich był przedstawiciel jednego miasta. Pozwoliło to na szybszą integrację uczestników z Łotwy, Węgier, Słowacji oraz Polski i ułatwiło przełamanie barier w podjęciu komunikacji w języku angielskim. Od tego momentu przez kolejne dni (z wyjątkiem prezentacji dziedzictwa swoich miast), licealiści współpracowali w międzynarodowych grupach uczestnicząc m.in. w lekcjach prowadzonych w dwujęzycznym (słowacko-angielskim) Liceum im. Andreja Kmeta, w zwiedzaniu kompleksu Słowackiego Muzeum Górnictwa i sztolni Bartłomiej, barokowej Kalwarii na wzgórzu Scharfenberg, Ogrodu Botanicznego czy słynnych tajchów - czyli XVIII-wiecznych kaskadowych zbiorników wodnych rozmieszczonych wokół Bańskiej Szczawnicy.

Na starówce rozegrano również specjalnie dla tego miejsca stworzoną grę miejską, która pozwoliła w atrakcyjny sposób przekazać informacje na temat najważniejszych zabytków, pięknych gotyckich i renesansowych kamienic oraz tajemnic malowniczych uliczek miasta. Dużym zainteresowaniem cieszyły się też zorganizowane w Muzeum Kammerhof warsztaty rękodzieła, podczas których uczniowie zapoznali się z sztuką wyplukiwania złota, pieczenia regionalnego chleba czy tworzenia ręcznie malowanych ekologicznych toreb. W ostatnim dniu uczniowie rozegrali emocjonujący quiz, w którym mogli się wykazać wiedzą z zakresu historii, kultury, muzyki, a nawet sportu swoich państw, jak też utrwalić świeżo nabyte informacje z zakresu światowego dziedzictwa kulturowego.

Gdzie leży Bańska Szczawnica i dlaczego znajduje się na Światowej Liście UNESCO? Bańska Szczawnica (słow. Banská Štiavnica) jest uroczą miejscowością leżącą w Górach Szczawnickich, niewielkim masywie górskim 30 kilometrów na południowy zachód od Zwolenia i 130 kilometrów na północny wschód od Bratysławy, ok. 280 km od Krakowa. Równocześnie Bańska

Szczawnica jest jednym z najstarszych i najważniejszych miast górniczych w Europie. W XIII wieku odkryto tu złoża złota i srebra, które wydobywano aż do połowy XIX w. Szlachetne kruszce stały się źródłem ogromnej zamożności miasta. Przez kilkaset lat Bańska Szczawnica była jednym z najpotężniejszych miast Królestwa Węgier. W pierwszej połowie XIX w. 75 proc. całego złota i srebra wydobywanego w Europie pochodziło właśnie z Bańskiej Szczawnicy. Na potrzeby prężnie rozwijającego się górnictwa w 1736 roku utworzono pierwszą na świecie szkołę górniczą, która została później przekształcona w Akademię Górnictwa i Leśnictwa działającą do 1919 r. Była znana na całym świecie, a jej absolwenci stanowili kadre poszukiwanych specjalistów. Miasto ma pięknie zachowaną starówkę z charakterystycznym pochyłym rynkiem - Trojičnom Námesti (Plac Św. Trójcy). Nad nim góruje ogromna barokowa figura św. Trójcy, postawiona w podziękowaniu za pokonanie zarazy. Rynek otaczają piękne kamieniczki, wśród nich wyróżnia się ratusz z barokowym zegarem o odwrotnie kręcących się wskazówkach i gotycki kościół św. Katarzyny.

[ZOBACZ ZDJĘCIA](#)

Jednak największą atrakcją miasta i powodem dla którego w 1993 r. znalazło się ono na Światowej Liście UNESCO jest system zbiorników wodnych tzw. tajchów. To niezwykle, absolutnie unikatowy XVIII-wieczny kaskadowy system sztucznych stawów, które generowały niezbędną do funkcjonowania kopalni energię wodną. O systemie wykorzystującym wodę do prac w kopalniach myślano już w wieku XVI, ale pomysł ten udało się ostatecznie sfinalizować dopiero inżynierowi Józefowi Karolowi Hellowi w drugiej połowie XVIII w. Wybudowano liczne zbiorniki wodne, których zadaniem było zatrzymanie wody z wiosennych opadów i roztopów, a następnie poprzez cały system strumieni i sztolni rozprowadzanie jej po okolicy. Powstało w ten sposób 60 jezior i stawów. Woda z 50 z nich była wykorzystywana przez górnictwo i hutnictwo. Reszta służyła celom gospodarczym. Do dziś zachowała się połowa tych tajchów. Są obecnie wykorzystywane w celach rekreacyjnych oraz jako zbiorniki wody pitnej.

Nad Bańską Szczawnicą wznosi się także piękna barokowa Szczawnicka Kalwaria z prowadzącą do niej od dolnego kościoła Drogą Krzyżową i imponującym ołtarzem przedstawiającym ukrzyżowanie w kaplicy na szczycie. Po upadku komunizmu niestety duża część zabytkowych obiektów sakralnych została rozkradziona. Na szczęście od wielu lat trwa, przeprowadzana z sukcesem, renowacja kapliczek. Dużą pomocą jest tzw. „adopcja kapliczek”, w ramach której donatorzy finansowo wspierają ich odnowę. W centrum informacyjnym można także odbywać staże oraz praktyki przyczyniając się w niematerialny sposób do wspierania tego wyjątkowego miejsca.

Na koniec warto przypomnieć, że celem cyklicznych projektów OWHC jest nie tylko promocja dziedzictwa historycznego miast regionu, uwrażliwianie młodzieży na problemy miast historycznych i rozwijanie odpowiedzialności przyszłych pokoleń za zachowanie i rozwój materialnego i niematerialnego dziedzictwa naszych społeczeństw, ale także możliwość nawiązania kontaktów z rówieśnikami z miast historycznych innych krajów. Są one także okazją dla nauczycieli i przedstawicieli miast do wymiany doświadczeń i rozpoczęcia współpracy w ramach projektów europejskich. Kolejna edycja programu edukacyjnego OWHC w roku 2020 planowana jest w Rydze.